

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มกับแบบโครงงานที่มีต่อความสามารถในการ คิดวิเคราะห์และความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมี สมมติฐานการวิจัยว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการทำงานกลุ่มของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มกับ กลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบโครงงานแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีบางไทร อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งเป็น ห้องเรียนที่มีอยู่แล้วตามสภาพจริง (Intact group) จับฉลาก เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ สืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่ม จำนวน 18 คนเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ แบบโครงงาน จำนวน 18 คนเป็นกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ 21 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มกับแผนการจัดการ เรียนรู้แบบโครงงาน แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแบบประเมิน ความสามารถในการทำงานกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความ แปรปรวนตัวแปรพหุคูณที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานไม่ แตกต่าง
2. ความสามารถในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ไม่แตกต่าง

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มกับแบบโครงงานที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการทดลองของการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธี เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธีสามารถพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทั้งสองด้านได้ใกล้เคียงกัน มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พบว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์พบว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้ง 2 วิธี เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวนักเรียนได้ดีขึ้นแต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง 2 วิธี แล้วไม่พบความแตกต่างเรื่องความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้เป็นการใช้กระบวนการทำงาน ได้มีปฏิสัมพันธ์ และร่วมกิจกรรมกันในกลุ่ม ทำให้นักเรียนได้พัฒนากระบวนการทางสมองระดับสูง ที่สามารถพิจารณาสถานการณ์ คิดหาเหตุผล การจำแนกและการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ สอดคล้องกับวิกิพีเดียและพ็อกเก็ต (วนิช สุวรรณ, 2547, หน้า 52) ได้เน้นถึงความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมว่าเป็นตัวสร้างพัฒนาการทางความคิดแลสติปัญญา แต่มองกันคนละบทบาท สำหรับ พ็อกเก็ตเห็นว่าปฏิสัมพันธ์เป็นตัวกระตุ้นหรือทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญาในเด็ก โดยเป็นตัวสร้างสรรค์ให้เกิดภาวะ “อสมดุล” ซึ่งเป็นสภาวะของการขัดแย้งทางความคิดและสติปัญญา และสภาวะอสมดุลนี้จะเป็นแรงจูงใจ ให้เกิดการพัฒนาทางสติปัญญา พ็อกเก็ตจึงเชื่อว่าปฏิสัมพันธ์ที่เป็นการช่วยเหลือจะเกิดขึ้นระหว่างเพื่อนสนิท เนื่องจากเพื่อนสนิทจะเป็นตัวกระตุ้นหรือท้าทายให้เกิดสภาวะ “อสมดุล” ได้ดีที่สุด สำหรับวิกิพีเดียก็เห็นว่า พัฒนาการทางความคิดและสติปัญญาของเด็กได้รับการช่วยเหลืออุปถัมภ์จากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ซึ่งมีความสามารถ มากกว่าหรือมีความคิดที่ก้าวหน้ากว่าตน

และสุวิทย์ มูลคำ (2547, หน้า 21-22) ที่กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วนๆ เพื่อค้นหาว่าทำมาจากอะไร มีองค์ประกอบอะไรประกอบขึ้นมาได้อย่างไรเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามอยู่ในขอบข่าย "5 W 1H" เพื่อนำไปสู่การค้นพบหาความจริงทุกแง่ทุกมุมโดยตั้งคำถาม ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) อย่างไร (How) เพราะเหตุใด (Why) ทำไม และยัง

สอดคล้องกับ วณิช สุธารัตน์ (2547, หน้า 51 – 52) และ อเนก พ.อนุคุณบุตร (2547, หน้า 62-63) ที่กล่าวถึงการปูพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียนนั้นจะต้องฝึกให้ตั้งคำถามและฝึกหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล จึงทำให้นักเรียนพัฒนาการคิดวิเคราะห์ได้อย่างเด่นชัด

ในขั้นรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลงาน การรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นต้องการให้ผู้เรียนได้ใช้ข้อมูลสรุปร่วมกันในการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ ชั้นบททวนและเชื่อมโยงปัญหาใหม่เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและปฏิบัติตามที่ผู้เรียนต้องการในกรณีที่ไม่เข้าใจหรือยังสับสน ผู้เรียนจะได้รับพัฒนาความเข้าใจในความคิดรวบยอดให้กว้างขวางและลึกซึ้งในสิ่งที่สนใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ฉันทยา สัตย์เชื้อ (2552, บทคัดย่อ) ผลการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ เรื่องสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่ม พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคือ คิดเป็นร้อยละ 79.17 ของนักเรียนทั้งหมด ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล พงษ์พันธ์ (2548, บทคัดย่อ) การศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวัฏจักร 4 MAT ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และทักษะกระบวนการแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนที่ได้การการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวัฏจักร 4 MAT ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีทักษะกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยวิธีสอนแบบโครงงาน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดบังเกิดผลเนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบโครงงานเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจได้อย่างลึกซึ้ง มีระบบเป็นขั้นตอน และต่อเนื่องอย่างเต็มศักยภาพด้วยการปฏิบัติจริง ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายภายใต้คำแนะนำของครูที่ปรึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของคนให้มีคุณภาพพร้อมที่จะก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต การเรียนการสอนโดยโครงงาน มีการปฏิบัติกิจกรรมเน้นกระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพทั้งในด้านความคิด การปฏิบัติ และความรู้ศึกษามาเรียนรู้ร่วมกัน นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออก ทั้งด้านแสดงความคิดเห็นการคิดสร้างสรรค์งาน ได้สัมผัสบรรยากาศการเรียนจากภายนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ทำให้เกิดการกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น และเกิดความสนุกสนานในระยะเวลาที่ทำการกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพิน ภู่อรัมย์ (2552, บทคัดย่อ) ; ณรงค์ ท่วมไทสง (2552, บทคัดย่อ) ; ศรีอัมพร บรรณสาร (2550, บทคัดย่อ) ; ลักษณา สัยศรี (2551, บทคัดย่อ) ; เกศณี สุขศรี (2551, บทคัดย่อ) และงานวิจัย ทิพอาภา นิมสุวรรณ (2552, บทคัดย่อ) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปา พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการทำงานกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า กลุ่มที่ได้รับการจัดเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีความสามารถในการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับสูงทุกองค์ประกอบ และผลจากการทำงานกลุ่มส่งผลให้นักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะ การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนั้นนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆร่วมกับเพื่อน นักเรียนได้เปลี่ยนบทบาท หน้าที่ในกลุ่ม เป็นทั้งผู้นำ ผู้ตามมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เช่น ร่วมกันแก้ปัญหา กำหนดหัวข้อที่จะทำการศึกษา ร่วมกันวางแผนการสืบค้นข้อมูล ร่วมกันกำหนดสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ร่วมกันสืบค้นข้อมูล ร่วมกันอภิปรายผล วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง นำความรู้ใหม่มาสร้างสรรค์ชิ้นงานอย่างอิสระ นำเสนองานได้หลากหลายวิธีทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด นักเรียนได้ประเมินผลงานกลุ่มเพื่อน และสามารถชี้แนะจุดเด่น จุดด้อยในผลงานของเพื่อนอย่างมีเหตุและผล ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนั้นฝึกให้นักเรียนใช้กระบวนการคิด สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน อันจะพัฒนาไปสู่การมีทักษะชีวิตที่ดีในอนาคต อีกทั้งครูผู้สอนมีโอกาสดอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมด้านต่างๆ เช่น การมีสัมมาคารวะ การประหยัด การบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนร่วม เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพา กองเป็ง (2554, บทคัดย่อ) อุดล กลิ่นหอม (2551, บทคัดย่อ) การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุล พูนศรีทธา (2547, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การทำงานกลุ่มของนักเรียนในการเรียนแบบร่วมมือตามวิธีสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มช่วยให้ความสามารถของนักเรียนในการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนในขั้นก่อนลงมือเขียน สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้เถียง อภิปราย นำข้อมูลที่

สมาชิกทุกคนเห็นพ้องต้องกันมาสรุป แล้วนำไปเขียน ช่วยกันเขียน เมื่อเขียนเสร็จสมาชิกทุกคนจะ ช่วยกันพิสูจน์อักษร และช่วยกันแก้ไขให้ถูกต้อง ซึ่งบรรยากาศในการทำงานสนุกสนานเป็นกันเอง เกื้อกูลกัน ล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการทำงานกลุ่มทั้งสิ้น

จากการสังเกตพฤติกรรมจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มกับแบบ โครงงาน พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความกระตือรือร้น และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การเรียนรู้เป็นอย่างดี ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การทำงานร่วมกับเพื่อน การแสดงความคิดเห็น การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การแสดงผลงานที่สร้างความภูมิใจแก่นักเรียน บรรยากาศ สนุกสนาน นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันทั้งภายในกลุ่มและ ระหว่างกลุ่ม โดยเฉพาะเมื่อมีการรายงานผลงานของแต่ละกลุ่ม แลกเปลี่ยนกัน ในการค้นคว้า กระบวนการคิด กระบวนการทำงาน กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง การวิเคราะห์ กระบวนการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้อันเป็นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นเป้าหมาย หลักของการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน จึงเป็นอาจส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 มีการพัฒนา โดดเดี่ยวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

1.1.1 เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการ เรียนรู้แบบแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มและแบบโครงงานในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการ ทำงานกลุ่มสูงขึ้นเช่นกัน จึงสมควรนำการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มและแบบ โครงงานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียนต่อไป

1.1.2 ควรนำขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่ม กับแบบโครงงานไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน เพื่อการพัฒนากิจกรรมการ เรียนรู้ส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม กลุ่มอย่างทั่วถึงกัน การเรียนรู้ได้มีบทบาทต่างๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มกับแบบโครงการกับตัวแปรตามด้านอื่นๆ เช่น การคิดวิจารณ์ ความคงทนต่อการเรียนรู้ และศึกษาเชื่อมโยงกับตัวแปรอื่นๆ เช่น เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มกับแบบโครงการกับการจัดการเรียนรู้แบบอื่น เช่น การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT การจัดการเรียนรู้ด้วย Storyline